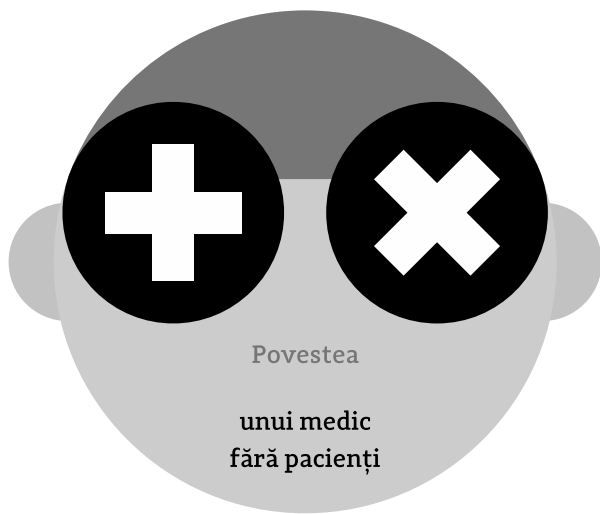

ADAM KAY

Autorul bestsellerului *O să vă cam usture*

Nedotoricit

Traducere din engleză de
Anca Bărbulescu

 Narator

POVEȘTI
REALE,
BINE
SCRISE

Titlul și subtitlul originale: *UNDOCTORED.*

The Story of a Medic Who Ran Out of Patients

Autor: Adam Kay

Copyright © Adam Kay 2022

© Publica, 2022, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Kay, Adam

Nedocratic: povestea unui medic fără pacienți / Adam Kay ; trad. din limba

engleză de Anca Bărbulescu. - București : Publica, 2022

ISBN 978-606-722-552-5

I. Bărbulescu, Anca (trad.)

821.111

NARATOR este o marcă înregistrată a editurii **PUBLICA**

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Adina Vasile

DESIGN COPERTĂ: Alexe Popescu

REDACTOR: Ruxandra Tudor

CORECTOR: Rodica Crețu

DTP: Dragoș Tudor

cuprins

- <i>flashback</i> -	13
FORMALDEHIDĂ	
<i>capitolul 1</i>	19
<i>capitolul 2</i>	29
- <i>flashback</i> -	35
VREMURILE BUNE	
<i>capitolul 3</i>	41
<i>capitolul 4</i>	55
- <i>flashback</i> -	61
SIMȚUL UMORULUI PESTE MEDIE	
<i>capitolul 5</i>	69
- <i>flashback</i> -	75
UN PAHAR-DOUĂ-NOUĂ DE VIN	
<i>capitolul 6</i>	79
- <i>flashback</i> -	85
AIA MARE	
<i>capitolul 7</i>	89

- <i>flashback</i> -	97
UN CABINET LINIȘTIT LA ȚARĂ	
<i>capitolul 8</i>	107
- <i>flashback</i> -	113
FAIMOASA LIPSĂ DE EMPATIE	
<i>capitolul 9</i>	121
<i>capitolul 10</i>	129
<i>capitolul 11</i>	135
- <i>flashback</i> -	145
ÎN MATERIE DE COMUNICARE	
<i>capitolul 12</i>	151
<i>capitolul 13</i>	155
- <i>flashback</i> -	159
ÎNFOMETARE	
<i>capitolul 14</i>	173
<i>capitolul 15</i>	185
<i>capitolul 16</i>	189
- <i>flashback</i> -	193
FĂRĂ SUVENIRURI	
<i>capitolul 17</i>	197
<i>capitolul 18</i>	215
- <i>flashback</i> -	219
MORRISSEY	
<i>capitolul 19</i>	223

<i>capitolul 20</i>	231
<i>- flashback -</i>	237
FLIRT DE NOTA ZECE	
<i>capitolul 21</i>	243
<i>capitolul 22</i>	249
<i>capitolul 23</i>	253
<i>capitolul 24</i>	261
<i>- flashback -</i>	267
CEL MAI RĂU SPECTACOL	
<i>capitolul 25</i>	281
<i>capitolul 26</i>	285
<i>postfață</i>	297
<i>mulțumiri</i>	301
<i>aprecieri</i>	303

capitolul 1

Nu dormeam bine.

Ca medic, întotdeauna dormisem foarte bine. Nu *mult*, plus că și locurile erau ciudate (aplecac peste volanul mașinii, ghemuit lângă un fișet, rezemat de o debara, ca un cal), dar dormeam bine. Probabil creierul știa că ocaziile de somn erau rare, așa că se pricepea de fiecare dată să apese pe butonul de oprire într-o secundă, până mă trezea următorul bip de pager sau vibrație de telefon.

De când mă lăsasem de medicină, cu câteva luni înainte, începusem să sar din somn în fiecare noapte la ora 03:00, din cauza aceluiași coșmar. Eram în picioare, în secția de travaliu, într-o sală de nașteri. Mi se încețoșa vederea când îmi dădeam seama că bebelușul pe care mă grăbisem într-un suflet să-l salvez era mort, că mâinile lui minuscule erau nemișcate și perfecte. Încercam și nu reușeam să cos suturile care să oprească sângerarea acestei femei, lucru care avea să-i aducă moartea. Același creier care nu e în stare să-și amintească userul și parola pentru online banking n-avea nicio problemă când era vorba să reconstitue și să repună în scenă cea mai cumplită zi din viața mea, în detalii microscopice. Momentul în care anestezistul oprește radioul nepotrivit de vesel. Sângele care mi se coagulează în încălțări. Vocea care îmi pierd în timp ce

Narator

19

Nedotoricit

îi cer asistentei o pensă și încă o pensă și încă o pensă și un tampon și încă un tampon și încă un tampon. Momentul în care medicul primar care mă asistă îi extirpă uterul femeii, astfel încât coșmarul acesta scăldat în sânge va rămâne singura experiență a nașterii de care va avea parte. Clipa în care îl întreb pe medicul de la terapie intensivă dacă femeia o să fie bine și el nu-mi răspunde.

După care mă trezeam brusc, cu o peliculă rece de sudoare pe mine și cu inima bătându-mi turbat prin fiecare por umed. Îmi trebuiau ore întregi să-mi revin. În perioadele cele mai rele, îmi era frică să mă culc la loc, fiindcă știam ce mă așteaptă.

Când te trezești în stare de agonie emoțională, plin de lacrimi și de transpirație, nu ești tocmai atrăgător pentru partener, iar eu și J încă eram în faza în care ne dădeam peste cap să ne impresionăm reciproc.* Evident, nu puteam să-i povestesc prin ce trec, ca să nu-și dea seama că se alesese cu un model defect. În mod convenabil, era ușor să mă prefac că totul era în regulă, fiindcă relația noastră se desfășura la distanță. Eu stăteam cu părinții – visul oricărui om la 33 de ani, dar singura opțiune rămasă, între catastrofa despărțirii de H și nevoia de a pune bani deoparte pentru avansul necesar ca să închiriez un apartament. J locuia în Glasgow; făcusem cunoștință cu el pe internet, pe vremea când era mai puțin jenant decât să spui că-ți cunoscuseși partenerul la pușcărie sau la o clinică de boli cu transmitere sexuală, și făcusem relația oficială câteva luni mai târziu, când eu luasem vitejește o cursă de autocar low-cost până la el. Din nu știu ce motiv, nu voia să renunțe la jobul promițător de producător TV junior și să se mute 650 de kilometri mai la sud, ca să

* De exemplu, de puțin timp începusem să mă rad la ouă. Nu contează câți ani de meserie ți-ai petrecut cizelându-ți abilitățile de chirurg, că operațiunea asta tot rămâne foarte stresantă.

trăiască cu un fost medic care făcuse turul mai multor spitale și pe care-l văzuse de trei ori în viața lui. Dar distanța îmi permitea să mă prefac destul de ușor că sunt în regulă, sănătos la cap și normal – unde mai pui că, oricum, într-un fel sau altul, mă prefăceam de-o viață.

Mult mai greu era să fii productiv pe timpul zilei când dormeai doar trei ore pe noapte. Iar eu trebuia să fiu productiv: trecusem de la o carieră medicală sigură, dar prost plătită, la una de autor și comedian, nesigură și deloc plătită. Îmi doream cu disperare să meargă treaba cu comedia. Mai cochetasem cu ea de-a lungul anilor, și ca hobby, și ca debușeu de la oala sub presiune care era sala de nașteri, iar acum îmi investisem cam toate speranțele în ea. Poate cel mai tare mă atrăgea faptul că miza era atât de relaxant de mică: nu se făcea nicio anchetă oficială dacă-ți murea o glumă. Când ești medic, treaba cu munca vine de la sine: îți bate la ușa clinicii sau e adusă pe targă, urlând, într-o sală de nașteri. Dar contractele pentru texte nu vin singure, trebuie să te duci să le cauți, ceea ce e cam complicat când ții un regim bazat pe suplimente cu cafeină și suferi de stres posttraumatic. Dar n-aveam încotro, altfel... în fine, altfel nu știu ce avea să se întâmple. De atâta fusesem în stare în materie de plan B, iar plan C nu exista. Mă rog, exista și varianta să mă întorc la planul A, ca atâția alți medici care se lăsaseră temporar. Dar să revin la medicină mi se părea ca și cum aș fi reluat o relație abuzivă.

Ai mei nu lăsau să treacă nicio masă fără să-mi sugereze discret că ar fi fost cazul să mă apuc din nou de medicină, aluzii discrete, de obicei sub formă de „Nu mai bine te reapuci tu de medicină?” sau „Dar nici măcar nu ești așa de amuzant, Adam”. Nu eram sigur dacă părinții își făceau griji pentru mine, pentru ce ar fi crezut lumea despre mine sau pentru ce ar fi crezut lumea despre ei. Ce-i

Narator

21

Nedoctoric

drept, mi-a trecut prin minte că, dacă m-ar fi lăsat în treaba mea de la început, poate aș fi găsit o muncă de care să fiu capabil de la prima încercare. Dar nici nu s-a pus problema: îmi fusese scris în stele să fiu medic. Ca Iisus, un băiat pe care se pusesese presiune să continue cariera tatălui (minunile).

La noi în casă, medicina era venerată. Era profesie de familie: tata era un medic de familie destul de fad, cu o carieră de 40 de ani, care mergea pe 41 și cu un entuziasm pentru munca lui care nu se aplica și la alte aspecte ale vieții; nu-și putea imagina cum era posibil să ai diplomă de bac și să nu vrei să dai la medicină. Era la mijloc și un strop de snobism – doar așa putea să-ți scape și câte un „fiu meu, care e medic” la clubul de carte, la clubul de teatru și la clubul de prânz*. În fond, la ce să mai faci un copil dacă nu poți să-i trâmbițezi succesul? În plus, valorile de imigranți nu dispar într-o singură generație: ADN-ul nostru polonez cerea nu doar să muncim, ci și să avem munca cea mai grea și mai dură, să progresăm cât mai repede și să ajungem cât mai sus, ca să arătăm țării că ne câștigaserăm locul. „Scriitor de poante ușoare” nu era pe lista de opțiuni pe care le avuseseră de bifat străbunicii mei când debarcaseră de pe un vapor ca refugiați care se retrăgeau din calea persecuției naziste.

Oricum, conversația despre carieră era cât de cât preferabilă altor subiecte de discuție, cum ar fi fost faptul că-mi ratasem căsnicia cu o femeie (și ce femeie de treabă!) și acum aveam o relație cu un tip (care mai era și scoțian). Toate elementele vieții care ne dăduseră mie stabilitate și lor motiv de laudă („Băiatul meu, medicul hetero, care doarme liniștit toată noaptea”) se făcuseră praf. Poate înțepăturile („Uite, ce-ai zice să pui asta într-un

* Țasta din urmă nu știu ce mama mă-sii mai e.

scheci”) erau felul lor de a face față situației, chiar dacă pe mine nu prea mă ajutau să fac față la nimic.

La câteva săptămâni după ce m-am mutat cu ei, tata m-a anunțat că are o surpriză pentru mine. M-a informat scurt și la obiect, ceea ce mi-a dat de bănuț că nu era vorba de un eclair cu ciocolată sau de un câine mare și miștos. M-a îndrumat spre pod, unde tot spațiul era plin cu sute și sute de cutii de carton. Apoi făcut semn spre câteva culmi ale acestui munte:

— Astea sunt ale tale.

A reieșit că, în ultimele trei decenii, într-un totuț fără știrea mea, tata colecționase fiecare petec de hârtie și fiecare obiect și produs cu cea mai vagă legătură cu mine sau cu frații mei. Mărunțișurile adunate din patru vieți omenești nefiltrate (toate caietele de teme din școală, toate desenele oribile din copilărie, toate felicitările de zile de naștere sau de Crăciun, toate partiturile de saxofon, toate manualele de medicină, toate creațiile strâmbe de la ora de lucru manual, făcute din pastă modelatoare sau fusili), toate fuseseră ambalate cu grijă, etichetate și dosite în pod.

Era cu atât mai emoționant și surprinzător cu cât un om retras, care din câte știam nu exprimase niciodată vreă emoție cât de mică, îmi catalogase în secret fiecare aspect al existenței. Trebuie spus că nu fusese curatorul cel mai selectiv. Puteam eu să ajung și Shakespeare sau Dolly Parton, că tot n-ar fi fost interesat vreun muzeu din lume de biletul meu de intrare la Muzeul Creioanelor Derwent**.

* Lăsați povestea cu oul sau găina; întrebarea e următoarea: munca de medic este cea care îți înăbușă emoțiile sau oamenii fără emoții sunt atrași preponderent de profesia asta?

** În acest muzeu se intră printr-o imitație de mină de grafit. Mereu am fost de părere că moartea într-o mină de grafit ar fi un sfârșit deosebit de jenant: îți riști viața doar pentru ca un școlar să mângălească pe o bancă o sculă și două ouă.

— Vă mutați într-o casă mai mică? l-am întrebat.

— Nu, a răspuns el. Mai scap de prostiile astea.

Avea un ton puțin deranjat, de parcă această colecție de suveniruri, nesolicitată și la limita demenței, ar fi fost cumva răspunderea mea, ca un copil mic pe care l-aș fi lăsat la el acasă și aș fi uitat să-l mai iau.

O săptămână mi-a trebuit să-mi croiesc drum prin mahalaua de cutii de carton.

— E bine că-ți faci de lucru cât te hotărăști ce să faci cu viața ta, mi-a spus mama, uitând în mod suspect de câte ori îi explicasem exact ce aveam de gând să fac cu viața mea.

Câteva cutii erau rămășițe din studenția mea medicală. Pe lângă cearșafuri întregi de notițe de curs de mult uitate și tone metrice de manuale, mai erau și niște relicve interesante.

Halatul meu alb scurt! Ca studenți la medicină, ni se cerea să purtăm versiuni scurte ale halatului alb clasic, ca medicii specialiști să ne identifice dintr-un ochi și să le fie mai ușor să ne umilească.

Primul meu stetoscop! L-am încercat să văd cum îmi mai vine și mi-am ascultat inima - urechea stângă nu mergea. Poate nu mersese de la început; pe-atunci n-aș fi observat.

Laptopul meu Evesham Micros Voyager 2000! Identic ca greutate, dimensiuni și putere de procesare cu un bolțar de beton.

Un poster pentru *AI: Artificial Insemination!* O parodie penibil de slabă după un film al lui Spielberg pe bună dreptate uitat, pusă în scenă la serata anuală a facultății de medicină.

Câteva sticlucțe de oją! Doamne, ce enervant trebuie să fi fost și eu.

O casetă video de la cursul destul de ciudățel de abilități de comunicare!

Cardul de identificare din studenție! Etala cu mândrie fotografia pe care o furnizasem universității la înscriere: una făcută într-o cabină foto, rămasă de când îmi reînnoisem pașaportul la 16 ani, pe care nu mă așteptam s-o port în piept prin spitale un deceniu mai târziu, pentru că universitatea ori nu putea, ori nu era dispusă s-o actualizeze.

Și Dave! Jumătatea mea de schelet.

Din motive pe care atunci de-abia le înțelegeam, iar acum cu atât mai puțin, studenții la medicină erau încurajați să-și facă rost de o ditamai cutia zornăitoare cu rămășițe umane autentice: un craniu, vertebre și diverse alte părți ortopedice esențiale. Eu îmi cumpărasem colecția* de la un student cu câțiva ani mai mare și o botezasem Dave (după iubitul meu Duchovny). Și cu el a fost cam cum era cu orice persoană pe care o aduceam la mine în dormitor pe atunci: odată ajuns acolo, habar n-am avut ce să fac cu el, așa că a rămas într-un colț, bosumflat și macabru, ca un adolescent emo emaciat.

I-am cules craniul din groapa de gunoi a trecutului meu și l-am ținut în mâna dreaptă. Vai, sărmanul Dave, nu l-am cunoscut deloc! Consimțise la soarta aceasta pentru viața de dincolo? Familia rămasă în urmă știa că rămășițele stră-străbunicului fuseseră folosite și, în unele cazuri (hai să nu ne prefacem), abuzate de un șir nesfârșit de viitori medici? Ce profesie avusese? Fusesse fericit? Îi plăcuse să danseze? Cum spunea: covrigei sau crânțanele? O viață întreagă, la mine în palmă.

* Dacă se întreabă cineva cât costă o cutie cu rămășițe umane, în 1998 eu am dat 200 de lire sterline pe o jumătate de schelet, care azi costă în jur de 350 de lire sterline. Te face să vezi lucrurile altfel, nu? Chiar acum ai așa ceva în tine (sper); e structura întregii tale ființe și de-abia dacă face cât chiria pe o lună.

Spre rușinea mea, cred că era prima oară când mă gândeam cât de cât la trecutul lui Dave. Și simțeam o certă vinovăție la gândul că, indiferent cum l-o fi tratat viața dinainte, cea de după moarte trebuie să fi fost o amară dezamăgire: mă învățase zero lucruri despre anatomie, după care o jumătate de deceniu adunase praf într-un pod, vecin cu o grămadă de evaluări și de jumătăți de bilete rupte. Nu, stai așa, ceva tot m-a învățat. M-a învățat să jonglez! Am luat un humerus*, un femur și o tibie și le-am învărtit în aer de câteva ori, în amintirea vremurilor trecute. Apoi, când au căzut inevitabil și zgomotos pe jos, m-am oprit.

Ce gest absolut respingător să jonglezi cu oasele unui om mort. Cu atât mai respingător cu cât, în fond, nici nu mă deranja, ci mi se părea... normal. De fapt, asta mă învățase Dave, care îndeplinise funcția reală a tuturor scheletelor cumpărate de studenții la medicină. Așa cum lui timpul îi desprinsese carnea de pe oase, și el ne desprinsese nouă emoția de percepția pe care o aveam despre corpul uman, o abilitate esențială dacă ai de gând să faci incizii cu o precizie milimetrică în artera cerebrală a unui pacient sau să-l vezi cum moare. Realitatea era că, pe lângă faptul că m-a învățat să fiu medic, facultatea de medicină m-a schimbat și ca om, nu întotdeauna în bine.

Ca medic, nu poți să investești emoțional în fiecare pacient, altfel n-ai putea să-ți faci meseria. Deci o soluție simplă e să nu investești emoțional în niciunul. De fapt, să nu investești în nimic. Chiar dacă asta mai provoacă și câte o victimă colaterală ici-colo: te ții departe de partenerii care „n-au cum să înțeleagă”, nu discuți toxicitatea cu care te confrunți, nu vorbești deschis despre propriile

* Zic și eu așa. Dar putea să fi fost orice, de la fibulă la claviculă, habar n-am.